

El llenguatge

El datiu inanimat (II)

Els complementos introduïts per la preposició a de les oracions El vailet dóna cops a en Pere i El vailet dóna cops a la taula són d'identica natura, encara que es podria considerar el segon, a la taula com un complement de lloc, a diferència del primer, a en Pere que és un datiu inqüestionable: això explicaria la seva diferent pronominalització, El vailet li dóna cops (a en Pere) i El vailet hi dóna cops (a la taula). Però segons Gemma Rigau al seu estudi sobre aquest problema publicat al número 12 de la revista «Els Marges», el complement a la taula de l'oració indicada és ben bé un datiu, i si és reduïble al pronom hi és perquè aquest pronom és el terme propi, en català, per a la pronominalització del datiu inanimat. Aquest complement, però, es podria personificar, amb què tindriem El vailet li dóna cops (a la taula) solució a la qual escau l'explicació que dóna Joan Solà als seus Estudis de Sintaxi Catalana quan diu que «es tracta del fenomen d'identificació entre complement directe i lloc». Però G Rigau considera que la representació del datiu a la taula per li és deguda a la seva personificació. Sembla evident que la representació per mitjà del pronom hi del datiu inanimat és una solució pròpia del català, tal com demostren clarament alguns exemples, especialment les frases amb el verb donar com donar-hi valor (a una cosa), donar-hi importància (a una qüestió), donar-hi sentit (a les paraules) etc, amb uns complementos que difícilment podríem considerar locatius, i que en El vailet li dóna un cop (a la

31/01/49

taula) el datiu s'ha personificat. Però no creiem que es pugui negar el fenomen d'identificació entre el datiu i el locatiu. Dit altrament, el límit entre el datiu inanimat i el locatiu no ens apareix precis del tot. En la frase Donar importància a uns mots tenim un datiu indutible i en Desar les eines a l'armari un locatiu que, anàlogament, no admet discussió (i només reduïble, per tant, a Desar-hi les eines). Però una frase com Posar guix a la paret, el complement preposicional potser ja seria de més difícil classificació. (I una bona col. lecció d'exemples graduats farien veure encara més la imprecisió d'aquest límit.) Per això, creiem que la pronominalització de Posar guix a la paret admetria també dues solucions, la segona d'elles amb dues explicacions: Posar-li guix, amb el datiu personificat, i Posar-hi guix ja considerant el complement un datiu (com Donar-hi importància), ja un locatiu (com Desar-hi les eines).

En frases amb complementos datius neutres, com a això, a allò, de difícil o impossible personificació, l'única solució viable és la pronominalització per mitjà del terme hi: Hi dono poc valor, a això.

Albert Jané